

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

Збірник матеріалів

Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених

**НАУКОВІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ
КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА В АГРОСФЕРІ УКРАЇНИ**

з нагоди Дня науки в Україні

**17 травня 2024 року
Одеса
Україна**

ЗМІСТ

Пленарна частина

НАУКОВІ ОСНОВИ КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	<i>Вожегова Р.А.</i>	13
КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНЕ СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	<i>Доронін А.В.</i>	15

Секційна частина**Формування адаптивних агротехнологій в умовах зростання посушливості клімату**

СУМАРНЕ ВОДОСПОЖИВАННЯ КРУП'ЯНИХ КУЛЬТУР ПРИ ВИРОЩУВАННІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН КЛІМАТУ	<i>Аверчев О.В.</i>	16
ІНДЕКСИ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА УРОЖАЙНОСТІ У ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ РІЗНИХ ГРУП ФАО ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ	<i>Базиленко Є.О., Марченко Т.Ю.</i>	17
АНАЛІЗ ДОБОРУ ГІБРИДІВ ТА СОРТІВ КУКУРУДЗИ ПРИДАТНИХ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ В УКРАЇНІ	<i>Бакланова Т.В., Мелешко А.В.</i>	19
АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТОМАТІВ В УКРАЇНІ	<i>Бакланова Т.В., Фартушний Д.М.</i>	22
БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ <i>SORGHUM TECHNICUM</i> ROSHEV (СОРГО ВІНИКОВОГО) В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	<i>Балабан В.М., Грабовецька О.А.</i>	24
ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ ЗА ВИРОЩУВАННЯ РІПАКУ ОЗИМОГО	<i>Балабаш В.С., Вожегова Р.А.</i>	26
ОПТИМІЗАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	<i>Біднина І.О., Гнилицький Є.О.</i>	28
МІКРОБІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ ТЕМНО-КАШТАНОВОГО ҐРУНТУ В ПОСІВАХ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	<i>Біднина І.О., Козирєв В.В., Угрін О.М., Гнилицький Є.О.</i>	30
ВИРОЩУВАННЯ АСПАРАГУСУ ЗА КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ	<i>Бондаренко К.О., Федорченко О.О.</i>	32

ФОРМУВАННЯ СИРОЇ МАСИ РОСЛИНАМИ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ

Войтко А. В., здобувач наукового ступеня доктора філософії

Вахній С. П., д. с.-г. н., професор

Качан Л. М., к. с.-г. н., доцент

Козак Л. А., к. с.-г. н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква

Сира маса відіграє дуже важливу роль у житті рослин, оскільки вона становить продуктивну частину врожаю і є основою для мобілізації вуглеводів та азотовмісних речовин. На основі численних польових досліджень встановлено тісний зв'язок між врожайністю та сирою масою вегетативних органів рослин пшениці. [1–2].

Забезпечення рослин усіма необхідними для росту і розвитку чинниками життя з оптимальними параметрами є необхідною умовою для нарощування максимальної вегетативної маси і продуктивності. Зовнішнім індикатором внутрішніх процесів, що відбуваються всередині рослини, є швидкість росту надземної частини, за якою можна робити висновки про вплив тих чи інших факторів на рослину [3].

Недостатнє забезпечення поживними речовинами пшениці ярої призводить до поганого кушіння, формування листків, стебла та суцвіть, що значно знижує врожайність культури [4]. Водночас, надмірне азотне живлення призводить до формування листя з великими, тонкостінними клітинами, які є більш вразливими до пошкодження шкідниками. При цьому врожайність соломи збільшується, а врожайність зерна навпаки – зменшується [5]. Поєднання мікродобрив з біопрепаратами та мінеральними добривами дозволяє прискорити процес росту ярих зернових культур, збільшити надземну масу і таким чином підвищити врожайність зерна [6].

Метою досліджень було визначення впливу мінерального живлення на формування надземної сирої маси сортами пшениці м'якої ярої. Дослідження проводили в 2023 р. на базі ПСП Агрофірма «Світанок» Київської області за наступною схемою: Фактор А. Сорти. 1.Трізо 2. КВС Широко. Фактор Б. Фон живлення рослин 1. Без добрив 2. $N_{30}P_{30}K_{30}$ 3. $N_{30}P_{30}K_{30}+N_{30}$ 4. $N_{30}P_{30}K_{30}+N_{30}+N_{30}$. Попередник соя. Площа облікової ділянки – 33,0 м², повторність триразова, розміщення ділянок систематичне.

Встановлено, що у фазу колосіння у сортів Трізо і КВС Широко мінімальні значення сирої маси рослин пшениці ярої були на контрольному варіанті досліду – 1328,3 і 1356,5 г/м². При застосуванні мінеральних добрив він зростав до 1951,3–2218,6 і 1997,4–2257,1 г/м², відповідно у сортів Трізо і КВС Широко. Максимальні значення сирої маси рослин отримано на варіанті $N_{30}P_{30}K_{30}+N_{30}+N_{30}$ – 2218,6 і 2257,1 г/м².

Виявлено, що рівень мінерального живлення впливає на інтенсивність наростання надземної маси пшениці ярої протягом усього вегетаційного періоду. Так, у фазу кушіння на контрольних варіантах рослини пшениці ярої накопичували 13,4–14,6 %, у фазу виходу в трубку – 30,2–32,4 %, а у фазу колосіння – 62,8–66,0 % маси від її кількості у фазу повної стиглості зерна. На варіантах з внесенням мінеральних добрив рослини накопичували у фазу кушіння 19,7–22,6 %, у фазу виходу в трубку – 57,7–61,9 %, у фазу колосіння – 84,3–86,9 % маси від її кількості у фазу повної стиглості зерна. Це дуже важливо для ярої пшениці, оскільки забезпечує достатній запас органічних речовин у разі посушливих умов після фази колосіння.

Список літератури

1. Павліченко К. В., Грабовський М. Б. Формування біометричних показників та накопичення сирової надземної маси гібридами кукурудзи під впливом макро- і мікродобрив. *Таврійський науковий вісник*. 2022. №123. С. 98–111.
2. Козечко В. І. Формування надземної маси рослинами сортів пшениці озимої в умовах північного Степу. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2014. Вип. 2(78). С. 150–156.
3. Ольховський Г. Ф. Динаміка маси органів озимої пшениці в репродуктивний період. *Вісник Харківського національного аграрного університету. Серія: Ґрунтознавство, агрохімія, землеробство, лісове господарство*. 2013. № 2. С. 132–137.
4. Яценко С. А., Грабовська Т. О., Грабовський М. Б., Слободенюк О. І. Ефективність біопрепарату Ентеронормін на ранніх етапах онтогенезу рослин пшениці озимої. *Агроекологічний журнал*. 2019. №2. С. 50–54.
5. Шевніков Д. М. Вплив мінеральних добрив на поживний режим ґрунтуза вирощування пшениці твердої ярої. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2012. № 2. С. 203–206.
6. Андрійченко Л. В. Шляхи підвищення врожайності та якості зерна пшениці ярої твердої на півдні України. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2006. № 33. Вип. 1. С. 33–38.

ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ВИРОБНИЦТВА ТА ЕКСПОРТУ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО

Гамаюнова В. В., д. с.-г. н., професор

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Сидякіна О. В., к. с.-г. н., доцент

Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Кропивницький

Задирко Р. В., здобувач наукового ступеня доктора філософії

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Виробництво та переробка олійних культур є важливою складовою сільськогосподарського виробництва, оскільки олійні культури є джерелом рослинних олій, які широко використовуються в різних галузях промисловості, зокрема, в харчовій, косметичній, та фармацевтичній. Сучасний ринок олійних культур вважається одним із найперспективніших напрямків розвитку економічного потенціалу будь-якої країни світу. В Україні до основних олійних культур відносяться соя, соняшник та ріпак. Значно менш поширеними є нішеві олійні культури – льон, гірчиця, рижій та сафлор.

Українське виробництво олійних культур, в першу чергу, обумовлюється експортною орієнтацією. Експорт олійних культур дозволяє вітчизняним виробникам отримувати значні прибутки та розширювати свої можливості на міжнародному ринку аграрної продукції, а також сприяє розвитку української економіки, підвищенню експортного потенціалу країни та стимулює розвиток аграрного сектору. Високі закупівельні ціни на насіння льону олійного визначають значний експортний потенціал цієї культури, обумовлюють високу прибутковість її вирощування, майже на рівні виробництва соняшнику, та все більшою мірою привертають увагу українських виробників [1].

Динаміка експорту насіння льону олійного з України дуже сильно коливається за роками, що наочно демонструє рис. 1 [2]. Максимальний експортний потенціал нашої країни щодо льону олійного слід відзначити у 2017 р. – 56,9 тис. тонн на 19,4 млн доларів США (рис. 2).